

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında

İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No — 87

HAYAT

Fiati her yerde 15 kuruş
seneligi, posta ile 7,5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7,5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

— NIETZSCHE —

Cilt: V

Ankara , 3 Kânunsani . 1929

Sayı: 110

Yenisenenin neş'e ve sürur intibalarını arayan gözler en acı bir matemle karşılaştı: Maarif Vekili-miz Mustafa Necati Beyin ölümü... Millî mücadele tarihinin şeref dolu sayfalarında ateşli ve samimi vatanperver Necati B. Türkiyenin irfan sahasında da yükselmesine hayatını vakfetmişti. Necati B. em-sâlsiz bir idare adamı olmaktan fazla gençliğe azim ve feragat nûmunesi olmuştur. Nihayet en büyük eserlerinden biri olan Millet Mekteplerinin açıldığı gün ölümüyle yüzbinlerce mektepli yavrularını ağlattı. Hayat kıymetli babasını kaybetmiş olmaktan mütevellit elemelerini ifade edemiyor.

Tabiatın Tesiri

Son zamanlarda coğrafya tetkikatında ençok nazara çarpan cihet Arzı bir kül, bir vahdet halinde mütalâaya doğru olan temayüldür. Coğrafyanın yeni inkişaf eden şübelerine verilen isimlerde, meselâ Geofizik (Geophysik), Geopolitik, Geopsikoloji (Geopsychologie)... Tabirlerinde de bu noktainazar vuzuhla görülebilir. Bunlar bize beşerin gözünde arzin gittikçe küçüldüğünü gösterir.

Beşerî coğrafyanın en yeni bir şübesi olan geopsisikoloji henüz kâfi derece işlememiş olmakla beraber pek cazip bir mevzu ile uğraşmakta, tabii muhitin ruhu hayat üzerine olan tesirlerini araştırmaktadır. İrkî amillerden sarfınazar bilhassa İklim ve hava tebeddülâtının, arazideki renk ve şekillerin âsâp üzerine olan tesirini, ruhlarda yaptığı izleri tetkik ile memleketle halk arasında manevî bir rabîta bulmaya çalışmak olmuştur.

Bu sayede evelce sırf mevzii ve mahallî olarak tetkik edilen bu mevzu bu gün bir sistem haline sokulmuş oluyorsa da henüz katî bir şekil olmaktan uzak bulunuyor. Şimdi göstereceğimiz misallerden bu şubenin daha teşekkül halinde olduğu anlaşılmaktadır.

İklimlerin insanlar üzerine tesiri pek ziyadedir. Kutup iklimi; aylarca devam eden Kutup geceleri dolayısıyla melânkoliyi ve pek az fikrî faaliyeti mücip olur.

Tahtikutbî (subarktis) iklimde ise; Yazın pek cazip beyaz geceleri ruhları canlandırırırada uzun ve souk kışlar onu ezer ve öldürür.

Mutedil iklim; ruhî hayatı tahrik ve ona zekâ, dolayısıyla medeniyet sahasında en yüksek inkişaf kabiliyetini veren bir iklimdir. Burası yaratıcı fikirler sahasıdır.

Tahtimedarî (suptropik) iklimlerde, kuru sıcaklar, kabili tahammül olduğu müddetçe, bedeni faaliyet üzerinde mutedil, fikir ve his sahasında şiddetli tesirler yapar.

Medarî iklimlerde; rutubet ve hararet ruhları uyuşturur, isteksizliğe sebebiyet verir, yüksek fikri mahsullerin zuhuruna mani olur.

Bu umumî iklim mntıkaları dahilinde de bazı hususiyetler görülür: Çukur ovalar iklimi fazla hava tazyığı dolayısıyla ataleti mucip olduğu gibi deniz iklimi de suhnet ve rutubetin tevazün ve itidali neticesi gevşekliğe sebebiyet verir. Dağ ve yayla iklimi de havanın hafifliği, serinliği ve değişikliği dolayısıyla tahrik edici bir tesire maliktir.

Arazinin şekli ve rengi, hat-ta suların sesi, nebatların kokusu da insanların ruhu üzerinde müessirdir. Kırmızı ve sarımtırak rengler hareketi mucip olup her ikisi de en çok tahtimedarî münteşirdir. Büyük yeşil (orman ve kır), mavi (deniz ve açık sema) lâcivert (aşağı arzlar da ki dağlar) sahalar temamlı uyuşturucu bir tesir yapar. Beyaz boz ve siyah renkler ekseri atıl

ve ezicidir. Bulutlu sema ve karlı bir zemin etrafı yeşillik beyaz şehirlerde olduğu gibi zıt renklerin birleşmesi hareket tevlit eder.

Muhtelif ve açık renklerle süslenmiş arazi, tepe ve dağlık yerler heves ve sevinç uyandırır. Kayalık ve gölgesiz, yahut karanlık manzaralar sıkıntılı ve vahşî; berrak sular yıldızlı semalar gibi parıldayan ve rüzgâra maruz çayırlar, ekinler, ormanlar gibi müteharrik manzaralar da cazip ve heyecanlı bir tesir icra eder.

Arazi şekillerinde hususile uva, dağ gibi iki zıt teşekkülün pek farklı tesirleri görülür. Ovalar sakin ve durğun, hatta uyuşturucu, dağlarsa tahrik edici ve sarsıcı bir tesire maliktir.

Ses ve kokusunda tesiri mühimdir. Temamlı sakin yerler, hele karanlık olacak olursa sıkıntı verir. Yağmurlar, rüzgârlar, hışırdayan ormanlar, akar sular gibi yeknasak sesler arazinin hususiyetini teşkil etmekle beraber sükuneti mucip olur. Mütemadi ve şiddetli gürültüler hareket ve heyecan tevlideder.

Orman ve kır kokusu fevkalâde cazip olduğu gibi deniz kokusu da canlı bir tesire maliktir. Arazinin umumî manzarası ise daha ziyade bedî bir tesir icra eder.

Henüz fantazi halinde bu tetkikler müspet bir şekil aldığı taktirde bir çok beşerî hadiselelerin, bilhassa daüssıla (nostalgie) nin izahi kolaylaşacaktır.

HAMİT SADİ